

(Oheisen sisältöinen ehdotus Tampereen kaupungin sitoumukseksi kansalliseen kiertotalouden green dealiin on toimitettu Sitoumus2050-alustan (<https://www.sitoumus2050.fi> - Sitoumus2050) kautta 23.1.2025. Työ- ja elinkeinoministeriön ja ympäristöministeriön edustajista koostuva sihteeristö on tehnyt sitoumukselle teknisen tarkistuksen 28.1.2025. Ympäristöministeriö on 4.2.2025 kirjeellään todennut, että sitoumusta on täydennetty arviointiryhmän kokouksessa (28.11.2024) esitettyjen huomioiden ja täydennysehdotusten mukaisesti ja näin ollen se on hyväksyttävissä.)

Sitoumuksen tekijä

Tampereen kaupungin sitoumus kiertotalouden green dealiin.

Yhteyshenkilö yhteystietoineen

Irina Simola, Erityisasiantuntija (kiertotalous), p. +358 40 503 1837,
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Tampereen kaupunki, Kaupunkiympäristön palvelualue, Jätehuolto

Sitoumuksen lyhyt kuvaus

Sitoudumme neitseellisten luonnonvarojen suhteellisen määrän vähentämiseen kaupungin investointiohjelman mukaisissa rakentamiskohteissa lisäämällä uusio- ja kierrätysainesten määrää infrarakentamisessa, vakiinnuttamalla massasuunnittelua ja -koordinaatiota sekä edistämällä rakennusmateriaalien ja -osien uudelleen käyttöä talonrakennuksessa. Sitoumus systematisoi kiertotalouden edistämistyötä sekä vahvistaa tietopohjaa ja ymmärrystä luonnonvarojen ja materiaalien käytöstä kaupunkikonsernissa. Toimenpiteet ovat sellaisia, joihin kaupunki itse voi suoraan vaikuttaa.

Taustatietoa sitoumuksesta

Tampereen kaupunki on sitoutunut kunnianhimoisiin ilmastotavoitteisiin ja kiertotalouden edistämiseen. Vuonna 2020 ensimmäisen kerran hyväksytyn Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan päivitetty versio on hyväksytty kaupunginhallituksessa 4.11.2024. Tiekartta kuvaa kaupungin toimenpiteitä hiilineutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä ja uusimmassa päivityksessä toimenpiteissä on tunnistettu myös kiertotaloutta edistävät toimet.

Massakoordinaation avulla on jo useamman vuoden kehitetty maa- ja kiviainesten hallintaa kaupungin infra- ja maarakentamisen kohteissa ja katurakentamisen hankintoihin on kehitetty pilotoinnin pohjalta mallia, jolla kierrätys- ja uusiomateriaalien käytölle urakoissa on luotu kannusteita. Toteutumien seuranta ja hyötyjen hahmottuminen kokonaisuutena on kuitenkin vielä puutteellista. Ennakkoon valittavan kohdeseurannan avulla

massasuunnittelun päästö- ja kustannushyötyjä voidaan yhtenäisesti arvioida ja merkitystä investointisuunnitelmien osana korostaa.

Kaupungin investointisuunnitelman mukaisissa talonrakennuskohteissa tavoitellaan rakennusosien ja -materiaalien uudelleenkäytön lisäämistä. Uudelleenkäyttöön soveltuvat rakennusmateriaalit ja -osat tulisi olla tiedossa jo tarveselvitysvaiheessa, koska suunnitteluvaiheessa osien ja materiaalien vaihtaminen vaatii uudelleensuunnittelun, pitkittää hankkeen aikataulua ja lisää kustannuksia. Ennakollisella kohteiden inventoinnilla ja seurantatyökalulla rakennusmateriaalien ja -osien uudelleenkäyttöä voidaan suunnitella pitkäjänteisesti. Hankeprosessin muutostarpeiden selvittämisellä ja uudelleenkäytön mahdollistavan hankeprosessin pilotoinnilla tavoitellaan prosessimallia, jota tulevaisuudessa voidaan hyödyntää kaupungin investointihankkeissa.

Toimenpiteet, tavoitteet ja mittarit

(Toimenpiteet kohdentuvat resurssiviisaan rakennetun ympäristön muutosalueelle ja sen ”Rakennetun ympäristön hankkeiden suunnittelu ja valmistelu ohjaa kiertotalouteen” sekä ”Kasvatetaan uudelleenkäyttö- ja kierrätystuotteiden markkinoita rakentamisessa” -toimenpidealueisiin.)

1. Rakennushankkeiden ja hankintojen kunnianhimoiset tavoitteet ja kriteerit

Asetetaan kaupungin investointiohjelman mukaisiin infra- ja esirakentamisen hankkeisiin ja hankintoihin kiertotaloutta edistäviä tavoitteita ja kriteerejä. Hankinnoilla minimoidaan neitseellisten luonnonvarojen ottoa ja lisätään uusio- ja kierrätysmateriaalien sekä muiden vähäpäästöisten materiaalien hyödyntämistä kaikissa soveltuvissa infrarakentamiskohteissa.

Numeeriset tavoitteet vuoteen 2030 ja 2035 perustuvat siihen tietopohjaan, joka sitoumusta valmisteltaessa on ollut käytössä. Seuranta hankkeiden luonnonvara- sekä uusio- ja kierrätysmateriaalien (kuten betonimurske tai muu MARA-materiaali, kierrätyskiviainekset) käytöstä ja hankintojen kiertotalouskriteereistä tarkennetaan vuosien 2025 - 2026 aikana ja tavoiteasetanta vahvistetaan vuonna 2027 ensimmäistä kertaa sitoumuksesta raportoitaessa. Hankinnoista seurataan Hilma-järjestelmässä kilpailutettuja urakoita ja urakoitsijoilta edellytetään muun muassa massataulukon täyttöä.

Numeeriset mittarit:

1. Kiertotalouskriteerejä sisältävien hankintojen osuus (%) tarkasteluvuoden infrarakentamisen hankkeissa
Lähtötaso: 20
Tavoitetaso (vuonna 2030): 40

Tavoitetaso (vuonna 2035): 50

2. Uusio- ja kierrätysmateriaalien osuus (%) infrarakentamisen kokonaismassamääristä

Lähtötaso: 20

Tavoitetaso (vuonna 2030):25

Tavoitetaso (vuonna 2035):30

2. Rakennusosien ja -materiaalien uudelleenkäytön lisääminen ja huomioon ottaminen suunnittelussa

Edistetään rakennusosien ja -materiaalien uudelleenkäyttöä kehittämällä toimintamalli, jolla voidaan ennakoida ja inventoida (laadullisesti) tulevaisuudessa vapautuvat rakennusosat ja -materiaalit (ml. irtaimisto ja infrarakentamiseen soveltuva purkubetoni) kaupungin investointisuunnitelman mukaisista kohteista.

Rakennusosien ja -materiaalien uudelleenkäytön tavoitteet vuosille 2030 ja 2035 asetetaan vuonna 2027 ensimmäistä kertaa sitoumuksesta raportoitaessa tarkentuneen tietopohjan perusteella. Ottaen huomioon rakennushankkeiden pitkät suunnittelu- ja toteutusajat, vuoteen 2030 mennessä saadaan kokemukset uudelleenkäyttöä tukevan toimintamallin pilotoinnista ja voidaan tarkemmin asettaa tavoitteet toimintamallin käyttöönotosta sekä rakennusosien ja -materiaalien uudelleenkäytöstä. Samassa yhteydessä voidaan tarkemmin arvioida, missä määrin uudelleenkäyttöä voidaan lisätä kaupungin omissa rakennuskohteissa ja toisaalta tarjota markkinoille uudelleenkäytettäviä rakennusosia ja -materiaaleja.

Laadullinen mittari: *(tekstinsyöttö Sitoumus2050-alustalla on sama vuosille 2030 että 2035)*

1. Rakennusosien ja materiaalien uudelleenkäytön mahdollistava toimintamalli on pilotoitu ja uudelleenkäytön tavoitteet on asetettu v. 2027 mennessä.

(raportointi kyllä/ei)